

פרופ' יגאל שוורץ - תקציר קורות חיים

יוני 2025

פרופ' מן המניין (אמריטוס) במחלקה לספרות עברית באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. ראש מכון "הקשרים" לחקר הספרות והתרבות היהודית והישראלית. נולד ברמת גן, למד בגימנסיה הרצליה ובתיכון בליך. בשנת שירות היה מדריך חבורת רחוב בנתיבות. בצה"ל שירת בח"יר ושריון. למד באוניברסיטה העברית, שם השלים, ב 1989, בהדרכת פרופ' גרשון שקד, מסלול ישיר לדוקטורט בספרות עברית, בהצטיינות יתרה. ב 1982 הצטרף לסגל ההוראה. ב 1998 נבחר לראשות החוג. בשנת 2000 עבר, בעקבות הזמנתו של אבישי ברוורמן, יחד עם קבוצה של מרצים ותלמידי מחקר, למחלקה לספרות באוניברסיטת בן גוריון בנגב, והפך אותה לחוג הגדול המוביל בארץ. שימש כעמית מחקר וכפרופ' אורח בהרווארד ובאן-ארבור משיגן; באוקספורד ובקימברידג'; בדויששה, קיוטו ועוד. משנת 2009 חבר באקדמיה האירופית למדעים ובשנת 2022 נבחר לפרופ' עמית, לכל ימי חייו, בקלייר קולג' באוניברסיטת קימברידג'. כמו כן שימש כמופקד הקתדרה לספרות עברית בת זמננו על שם ש"י עגנון, מיסודם של שוחרי אוניברסיטת בן גוריון בגרמניה (2019-2022).

תחומי המחקר של שוורץ הם היסטוריוגרפיה של הספרות העברית החדשה; הספרות העברית והשוואה; ספרות, חברה והיסטוריה; ספרות ומיתולוגיה; התקבלות ופואטיקה, פולקלור ואתנולוגיה. פרסם 20 ספרי מחקר וכ 200 מאמרים, מסות ורשימות שראו אור ב 11 שפות.

שוורץ הוא אחד העורכים הספרותיים הבולטים בישראל. ערך כמעט 350 ספרים, בהם רבים פרי עטם של סופרים בכירים. ערך סדרת ספרי עיון ("מסה קריטית") סדרות של ספרות יפה ("צד התפר", "רוח צד" ועוד) וגם כתבי עת מחקריים וספרותיים "מכאן" ו Bgu Review ועוד.

הנחה 60 תלמידי מחקר, בארץ ובעולם, מחציתם לדוקטורט. מכון "הקשרים" שהוא עומד בראשו הוא הגדול והפעיל מסוגו בעולם. הוא מוביל פרויקטים מחקרים ארוכי טווח (אחד מהם הוא לקסיקון "הקשרים" לסופרי ישראל, שבו השתתפו 168 מחברים מהארץ ומהעולם) ומקיים קשרים עם עשרות חוקרים ומוסדות מובילים בעולם. עד היום נערכו, ביוזמת המכון, כ 50 כנסים בינ"ל.

שוורץ זכה בפרסי הצטיינות ומענקי מחקר רבים: דב סדן, קרן הזיכרון לתרבות יהודית, צ'רלס וולפסון, קרן סקירבול, מלגת מחקר מ"יד בן צבי", מלגת יגאל אלון, פרס האקדמיה ללשון העברית ע"ש ג'ייקוב ארנלד; מענקי מחקר מקרן קיסריה, מהקרן הלאומית למדעים, פרס שרת החינוך לספר מופת, פרס נשיאת האוניברסיטה על השיגים מדעיים יוצאי דופן, פרס ס. יזהר לחקר הספרות, ועוד.